

Nr 21.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt att vid taxering i vissa fall njuta avdrag för utgifter för åstadkommande av vattentäkt å fastighet.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 87 av herr *Spetz* och II: 80 av herr *Persson* i Svensköps m. fl. har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att i kommunalskattelagens § 22 eller i anvisningarna till denna § införa en bestämmelse om att utgifter för åstadkommande av vattentäkt å fastigheten i stället för förut befintlig sådan, som icke längre är användbar, skall anses såsom avdragsgill driftskostnad utom i det fall, att en förbättring av vattentäkten påkallas av ett å fastigheten ökat behov av vatten, samt att vederbörande utskott måtte låta utarbeta erforderligt förslag till lagtext».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 80.

Från bruttointäkten av jordbruksfastighet må enligt 22 § 1 mom. kommunalskattelagen avdrag göras för, bland annat, kostnader för reparation och underhåll av byggnader, stängsel och diken. Till avdragsgill underhållskostnad räknas jämlikt punkt 7 av anvisningarna till 22 §, bland annat, även kostnad för iståndsättande eller omläggning av förut anlagd täckdikning, varemot avdrag icke får ske för nyanläggning av täckdikning. Därest omläggning av täckdikning på grund av användande av dyrbarare material än det förut befintliga är till viss del att hänföra till grundförbättring, får avdrag ej ske för mer än vad en omläggning med enahanda material som det gamla skulle kostat. Enligt 22 § 2 mom. får vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet avdrag icke göras för, bland annat, kostnad för grundförbättring å fastigheten, såsom nyodling, vattenavledning, sjösänkning med mera dylikt.

Jämlikt 25 § nämnda lag gälla regler av motsvarande innebörd vid beräkning av inkomst av annan fastighet.

Beträffande rådande praxis i fråga om rätt till avdrag för kostnader för brunn må nämnas, att avdrag medgivits för kostnader för fördjupning av äldre brunn, vars vattentillgång från början varit tillfredsställande men vilken sinat till följd av att t. ex. jordlagret blivit utsuget på vatten genom upp-

tagande av andra brunnar i grannskapet, genom täckdikning å angränsande marker och liknande åtgärder, som påverkat grundvattnet (se t. ex. RÅ 1947 Fi not. 539 och 1 073 samt 1948 Fi not. 987). Sistnämnda utgifter ha därvid hänförs till avdragsgilla reparationskostnader. Däremot har avdrag icke ansetts kunna medgivas för kostnader för istandsättande av brunnar, vilka icke från början givit tillräckligt med vatten (se t. ex. RÅ 1947 Fi not. 1 517 och 1949 Fi not. 895).

I ett par av regeringsrätten nyligen avgjorda mål (regeringsrättens utslag den 4 maj 1950 och den 29 september 1950) har den frågan förelegat till bedömande, huruvida utgifter för anläggning av ny brunn i stället för utsinad sådan vore avdragsgill kostnad. I båda fallen medgav regeringsrätten avdrag med viss del av kostnaden. Omständigheterna i målen voro i korthet följande. I förstnämnda målet hade den skattskyldige hos prövningsnämnden yrkat att vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet erhålla avdrag med 2 887 kronor, motsvarande kostnaden för anläggandet av ny brunn, vilken ersatt en äldre sinad brunn. Prövningsnämnden förvägrade klaganden avdraget. Kammarrätten, varest klaganden fullföljde yrkandet till ett belopp av 2 163 kronor, gjorde ej ändring i prövningsnämndens beslut. Den skattskyldige fullföljde sin talan hos regeringsrätten, som nedsatte den överklagade taxeringen, enär med hänsyn till i målet upplysta omständigheter den skattskyldiges utgifter för brunnsborrning m. m. åtminstone till ett belopp av 1 000 kronor måste anses som avdragsgill reparationskostnad.

I det genom utslag den 29 september 1950 avgjorda målet hade yrkats, att vid beräkning av inkomst av annan fastighet måtte medgivas avdrag med 4 000 kronor, utgörande kostnad för borrning av brunn till ersättning för brunn som sinat. Avdrag medgavs i sådant hänseende med ett som skäligt ansett belopp av 2 000 kronor, motsvarande beräknad kostnad för reparation av den förut befintliga brunnen.

I de förevarande motionerna har anförts i huvudsak följande. Vid tillämpning av bestämmelserna i kommunalskattelagen om rätt till avdrag för kostnader för reparation och underhåll av byggnader, stängsel, diken och inventarier hade fråga ofta uppkommit, huruvida såsom avdragsgill driftkostnad finge räknas utgifter för grävning eller fördjupning av vattenbrunn, då den å fastigheten befintliga vattentäkten av någon anledning icke längre vore användbar. Vid bedömandet av denna fråga syntes hos beskattningsnämnderna ha utbildat sig en tillämpningspraxis, som icke vore enhetlig. De rättsfall som funnes gäve icke någon bestämd vägledning vid avgörandet av ett beskattningsärende av denna natur. I princip hade kostnad för grävning eller fördjupning av brunn icke ansetts vara avdragsgill, enär en vattenbrunn icke vore underkastad förslitning. I de flesta fall hade yrkande om avdrag för förbättring av vattentäkt vägrats av skattemyndigheterna i högre instans. I något fall hade regeringsrätten ansett sådan utgift utgöra avdragsgill reparationskostnad. För jordbruksdrift med djurhållning vore det oundgängligen nödvändigt, att en användbar vattentäkt med tillräckligt

vatten funnes å fastigheten. Av olika anledningar, bl. a. förändringar i grundvattenståndet, bleve det alltmera vanligt att dessa vattentäkter måste förbättras antingen genom fördjupning, grävning av ny brunn eller genom djupborrning. Fråga uppkomme därvid huruvida utgifter härför utgjorde avdragsgill omkostnad vid inkomsttaxeringen. Motionärerna ansåge det ostridigt att så vore förhållandet utom i det fall, att en förbättring av vattentakten påkallades på grund av ett vid fastigheten ökat vattenbehov. För undvikande av en skiljaktig praxis hos beskattningsnämnderna vore det ändamålsenligt att i författningstexten inskriva en bestämmelse härom.

Utskottet. I de förevarande motionerna ha motionärerna hemställt, att riksdagen måtte besluta att i kommunalskattelagen införa en bestämmelse om att utgifter för åstadkommande av vattentäkt å fastighet i stället för befintlig sådan, som icke längre är användbar, skola anses såsom avdragsgilla driftkostnader vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet utom i det fall, att en förbättring av vattentakten företagits i anledning av ökat behov av vatten.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen är vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet — eller av annan fastighet — avdrag enligt kommunalskattelagen medgivet för kostnader för reparation. Dylika kostnader hänföras sålunda till driftkostnader. Avdrag är däremot icke medgivet för utgifter för ny-, till- eller ombyggnad å fastigheten eller för grundförbättring därå. Vid tillämpningen av dessa bestämmelser på det i motionerna berörda området har regeringsrätten utbildat den praxis, att avdrag medgives för kostnader för fördjupning av äldre brunn, då tillgången på vatten blivit otillräcklig till följd av varaktigt torka, ökad vattenhämtning i grannars brunnar, täckdikning å angränsande marker eller andra liknande åtgärder, som påverkat grundvattnet. Har befintlig brunn från början varit olämplig, har avdrag för utgifter för fördjupning av densamma däremot icke ansetts kunna medgivas. I några av regeringsrätten nyligen avgjorda mål har vid beräkning av inkomst såväl av jordbruksfastighet som av annan fastighet avdrag medgivits för viss del av kostnaderna för anläggande av ny brunn i stället för brunn som sinat. Den avdragsgilla delen av dessa utgifter har därvid beräknats till ett belopp, som motsvarade uppskattad kostnad för reparation av den förut befintliga brunnen.

Det i motionerna berörda spörsmålet utgör allenast en del av den vidare frågan om gränsdragningen emellan reparationskostnad och kostnad för grundförbättring vid beskattning av inkomst från fastighet. Kommunal-skattelagens stadganden i detta avseende ha givits en allmän avfattning och behandla icke särskilt kostnader för vattentäkt. Såsom ovan framhållits har emellertid genom ett flertal utslag i högsta instans rätten till avdrag för brunnskostnader numera blivit närmare klarlagd. Den reglering frågan därvid fått synes i stort sett tillgodose de önskemål i fråga om avdragsrättens omfattning, som framförts i de föreliggande motionerna. Med

hänsyn till att de förhållanden, som i det enskilda fallet grunda avdragsrätt, kunna vara mycket olika, torde det emellertid vara synnerligen vanskligt att utforma en generell författningsbestämmelse, som skulle täcka den praxis, som utbildats på här förevarande område.

Då syftet med de föreliggande motionerna i första hand torde vara att åstadkomma en enhetlig tillämpning i fråga om avdragsrätten för brunnskostnader, får utskottet erinra om att innevarande års riksdag beslutat inrättande av en riksskattenämnd med uppgift att verka för likformighet vid taxeringen. Nämnden åligger därvid att utfärda allmänna anvisningar till taxeringsmyndigheterna i beskattningsfrågor, där en oenhetlig tillämpning av skattebestämmelserna de lokala taxeringsområdena emellan förmärkts eller där eljest behov finnes föreligga av att klargöra bestämmelsernas innebörd. Till fullgörande av sin uppgift i sistnämnda hänseende skall nämnden bl. a. föra register över betydelsefulla rättsfall. Därest behov föreligger av särskilda vägledande anvisningar för åstadkommande av en enhetlig rättstillämpning i fråga om rätten till avdrag för brunnskostnader, torde det sålunda kunna förväntas, att riksskattenämnden kommer att ägna uppmärksamhet häråt och vidtaga de åtgärder, som i detta hänseende kunna anses påkallade.

Med hänsyn till det anförda finner utskottet skäl icke föreligga att tillstyrka bifall till motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 87 av herr Spetz och
II: 80 av herr Persson i Svensköp m. fl. om rätt att vid taxering i vissa fall njuta avdrag för utgifter för åstadkommande av vattentäkt å fastighet icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 april 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 20.